

Leidraad regionale implementatiefase Kind naar Gezonder Gewicht

Er wordt steeds meer regionaal samengewerkt op de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG). Met als doel om gezamenlijk op te trekken in de implementatie en bepaalde taken regionaal te coördineren. Dit document gaat in op de fase waarin de regio haar eerste gezamenlijke stappen zet onder begeleiding van een kwartiermaker of regiocoördinator Kind naar Gezonder Gewicht.

De informatie in dit document is gebaseerd op de ervaringen die al zijn opgedaan door diverse regio's, (landelijke) expertise over de implementatie van een integrale netwerkaanpak en samenwerking.

Voor wie is dit document bedoeld?

Deze leidraad is bedoeld voor regio's die bezig gaan met de regionale implementatie van deze ketenaanpak/ketenaanpak overstijgend. De opdracht is dan belegd bij bijvoorbeeld adviseurs rondom IZA, of regionale coördinatoren/regionale projectleiders. Ben je nog niet zover in het proces? Lees dan de leidraad regionalisering verkenningfase. Deze vind je onder [tools](#).

Wat vind je in dit document?

- ◆ Stappenplan richting implementatie regionaal samenwerken, stap 6 t/m 8
- ◆ Commitment als essentiële randvoorwaarde voor regionaal samenwerken
- ◆ Stappenplan richting implementatie regionaal samenwerken, stap 6 t/m 8
- ◆ Voorbeeld m.b.t. inrichting keten

Commitment als essentiële randvoorwaarde voor regionaal samenwerken

Om de regionale samenwerking te laten slagen geldt het creëren van commitment als belangrijkste randvoorwaarde. Tijdens de verkenningfase worden de eerste vijf stappen, vergelijkbaar met die uit fase 1 in de [handreiking](#), doorlopen. Deze fase dient erop gericht te zijn toe te werken naar bestuurlijk draagvlak bij de betrokken gemeenten en een gedeelde ambitie/ visie om middels de aanpak het verschil voor kinderen en gezinnen te kunnen maken.

“En daar kan je als regiocoördinator denk ik best wel goed invloed uitoefenen: op welke kant ga je nou op? Je kan gemeenten ondersteunen, wanneer een gemeente er een beetje tegenaan loopt dat ze het lokaal niet op orde krijgen of niet draagvlak krijgen of wat dan ook, dan kunnen wij hen wel ondersteunen in van nou waarom? Waarom is deze ketenaanpak er nu? En wat zijn we nou binnen de regio al aan het doen om bepaalde doelen te bereiken? Dus je ja, je kan daarin wel een ondersteunende rol spelen en kijken of je toch echt die mindset van gemeenten ook kan beïnvloeden.”

(Interview 9, Pos 69)

Doorbouwen op commitment

Na stap 5 is de verkenningsfase afgerond. Dan komt het aan op doorbouwen op commitment. Na een positieve besluitvorming is er een regiocoördinator aangesteld met een formele opdrachtbeschrijving met een duidelijke rol en taakbeschrijving.

(Bekijk hier de profielschets regiocoördinator)

Hij/ zij pakt de volgende stappen verder op samen met de stakeholders.

Wanneer het draagvlak er bij meerdere gemeenten is, dan spelen de volgende randvoorwaarden en bevorderende factoren voor een goede implementatie:

- ◆ Het is noodzakelijk om lokaal een projectleider en centrale zorgverlener(s) te hebben, die lokaal het netwerk opbouwen en kennen.
- ◆ Creëer draagvlak bij relevante uitvoeringsorganisaties (GGD, JGZ, sociale wijkteams, huisartsgroepen, ziekenhuis, etc.) voor de regionale aanpak Kind naar Gezonder Gewicht.
- ◆ Zorg ervoor dat alle stakeholders de relevantie van de aanpak helder voor ogen hebben.
- ◆ Maak verdiepende en concrete afspraken over en borging van financiering, o.a. rol regionale coördinator, M&E, opleiding en scholing, communicatie en materiaal, indirecte uren centrale zorgverleners, etc.
- ◆ Maak afspraken over taken en verantwoordelijkheden.

- ◆ Maak afspraken over de communicatie richting lokale gemeenten, stakeholders etc. Wie doet wat?
- ◆ Zorg voor blijvende energie, intrinsieke motivatie bij de stakeholders en gezamenlijk eigenaarschap om de aanpak te laten slagen
- ◆ Investeer hiervoor in de relatie en het opbouwen van onderling en wederzijds vertrouwen
- ◆ Zorg voor voldoende tijd, middelen en ruimte voor sparring en uitwisseling van good practices tussen stakeholders en regiocoördinatoren onderling.
- ◆ Het is bevorderlijk als er één lijn wordt getrokken met het gezondheidsbeleid in de regio en zoveel mogelijk aangesloten wordt op de andere ketenaanpakken/bestaande initiatieven en samenwerkingsverbanden.

“Ik denk dat de GGD een heel mooie regionale partner is zonder commerciële belangen, die van de gemeente is, waardoor de gemeenten ook een sturingsinstrument houden.”

(Interview 3, Pos. 30)

Stappenplan richting implementatie regionaal samenwerken

Stap 6:

Teken de samenwerkingsovereenkomsten

- ◆ Laat de belangrijkste organisaties een samenwerkingsovereenkomst tekenen. Denk aan: gemeenten, ziekenhuizen, GGD, JGZ, Centrum Jeugd en Gezin, zorgverzekeraar, zorgkantoor, welzijnsorganisaties, ziekenhuizen, huisartsen, paramedici, sportbedrijven, etc.
- ◆ Houd hierbij rekening met bovenstaande genoemde randvoorwaarden/ bevorderende factoren.

Stap 7:

Richt het project in met de juiste mensen en organisaties

Op regionaal niveau zijn er veel verschillende organisaties betrokken bij KnGG. Het is onmogelijk om met alle stakeholders even intensief af te stemmen. Het is daarom essentieel je projectorganisatie zo vorm te geven dat alle relevante stakeholders vertegenwoordigd zijn in één of meerdere kern/project- of werkgroepen.

Aandachtspunten:

◆ Samenstelling

- Zorg ervoor dat je de juiste personen van de juiste organisaties bij elkaar brengt. Je laat je daarbij leiden door hun beslissingsbevoegdheid, expertise en intrinsieke motivatie.
- Houd rekening met IZA regio's, mandaatgemeenten, sub regio's binnen de regio, etc.
- Zorg dat de verschillende domeinen en stakeholders vertegenwoordigd zijn, zoals gemeenten, ziekenhuizen, GGD, JGZ, zorgverzekeraar, huisartsen, paramedici.
- Let erop dat personen/partijen buiten hun eigen organisatiegrenzen of gemeente kunnen denken.
- Houd ook rekening met informele leiders binnen de organisaties.

◆ Overlegstructuur

- De overlegstructuur die binnen iedere regio wordt gehanteerd is verschillend. Zorg in ieder geval voor een gezamenlijke werkagenda om gedeeld eigenaarschap te creëren. Beslissingen worden genomen op basis van lokale behoeften, ofwel vanuit een of meerdere regionale uitgangspunten.
- Zorg minimaal voor een kerngroep: met management van belangrijke (uitvoerings)organisaties.
- Richt naar behoefte ook andere sub- of werkgroepen in die aan de slag gaan met het concreet uitwerken van randvoorwaarden of onderdelen van de implementatie van de aanpak.

◆ Organisatiestructuur

- Leg vast in een document en maak procesafspraken over ieders inzet. Formaliseer deze.

“Hoe ga je dat dan inrichten? Welke afspraken maak je daarover met elkaar? Want als je inderdaad de zorgverzekeraar laat aansluiten en je laat de het ziekenhuis aansluiten en je laat misschien de grootste welzijns partij, sociaal domein partij, aansluiten, wat is mijn rol? Waarover gaan zij meedenken? Gaan zij meebeslissen? Wil je dat ook? En dat zit dus allemaal aan de voorkant. Daar heb je over na te denken, daar heb je afspraken over te maken met elkaar. En dan is het dus de vraag aan de regiocoördinator, hoe werk ik samen met die andere partijen, zie ik dat als input die ik weer meeneem om mijn voorstel weg te leggen bij uiteindelijk de beslissers of wil ik dat op een andere manier organiseren?”
(Interview 1, Pos. 59-61)

Stap 8:

Ontwikkel de aanpak voor jouw regio

In deze stap ga je de visie, ambities en het opgestelde regionale plan in hoofdlijnen concreet invullen en vertalen naar wat dit betekent in de praktijk. Je beschrijft het op niveau van activiteiten en zorgt ervoor dat alle stakeholders de vernieuwde werkwijzen kennen en kunnen uit gaan voeren. In deze stap worden de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn in kaart gebracht en afgestemd met de kerngroep (het management/ bestuurders).

Aandachtspunten:

- ◆ **Adviseer de lokale beslissers over het profiel van de lokale projectleiders**
 - Indien aangesteld, maak kennis en afspraken met hen. Zorg dat helder is wat er lokaal opgepakt wordt door de lokale projectleiders en waarvoor de regiocoördinator verantwoordelijk is.

- ◆ **Investeer in de relatie**
 - KnGG inrichten in regionale samenwerking is een marathon, geen race. Durf te investeren in tijd, gesprekken en aandacht voor elkaar.
 - Vier juist ook de kleine successen en creëer zo een growth-mindset bij de stakeholders.
 - Zorg voor een gemakkelijke manier van communicatie en onderlinge afstemming. Breng de netwerkpartners/stakeholders rechtstreeks met elkaar in contact door bijvoorbeeld een teamskanaal in te richten.
 - Werk aan onderling vertrouwen door openheid, veiligheid en duidelijkheid te bieden.
 - Zorg dat er ruimte komt om zorgen met elkaar te delen, als ook kansen en positieve ervaringen.
 - Zorg dat er, naast inhoudelijke, ook afspraken gemaakt worden over hoe gaan met elkaar omgegaan wordt en ieders waarden en normen.

- ◆ **'Andere taal': Verbinding zorg en sociaal domein**

Zorg en sociaal domein kunnen een andere 'taal' spreken waardoor (onbedoeld) misverstanden kunnen ontstaan. Dit komt onder meer doordat er andere financieringsstromen lopen en dat de context en organisaties waarbinnen de professionals werken vaak veel van elkaar verschilt. Er spelen andere belangen en doelen.

 - Bevorder verbinding tussen de domeinen. Breng mensen letterlijk samen en laat hen kennismaken ('koffie drinken'), uitwisselen, sparren over concrete situaties en casussen.
 - Heb aandacht voor de onderstromen en sentimenten die kunnen spelen. Bespreek deze.

Tip:

Veel regio's kiezen ervoor om naast de regionale coördinator, een projectleider aan te stellen binnen de organisatie waar de centrale zorgverlener geborgd is, bijvoorbeeld binnen een JGZ-organisatie. Omdat dit echt andere vaardigheden en taken vraagt. Taken waaraan je kan denken die deze persoon meer oppakt, zijn bijvoorbeeld afspraken over hoeveel fte binnen de organisatie wordt ingezet voor deze rol, interne borging van deze rol t.o.v. collega's, toeleiding naar de CZV, inrichten van een aanmeldpunt, afspraken over hoe te registreren door de CZV, eventuele aanpassingen in kinddossier.

Fase 2:

Experimenteren en uitvoeren

Wanneer je aan de slag bent, stuur continue op de volgende succesfactoren/ bouwstenen van een succesvolle samenwerking:

- ◆ Blijvend bestuurlijk commitment
- ◆ Afstemmen van belangen en duidelijke gezamenlijke doelen (win-win)
- ◆ Regelmatige en heldere communicatie (over proces, tijdsplan en inhoud – ook als je het nog niet weet)
- ◆ Gedeeld eigenaarschap
- ◆ Samenwerkingsgerichtheid netwerk
- ◆ Vertrouwen tussen netwerkpartners
- ◆ Flexibiliteit en aanpassingsvermogen (evaluatie)

Aandachtspunten:

- ◆ Start indien mogelijk relatief klein, in een of meerdere subregio's waar enthousiasme is. Werk eerst daar de "kinderziektes" weg voordat je opschaalt/ uitbreidt naar de andere regio's.
- ◆ Maak gebruik van bestaande relaties in de regio.
- ◆ Zoek naar de overlap met andere ketenaanpakken en verbind zoveel mogelijk.
- ◆ Afspraken maken op visie niveau. Hebben we concreet welke visie dit zou moeten zijn? En wat is ervoor nodig om concrete afspraken te maken op visieniveau
- ◆ Blijf in gesprek/ contact met uitvoer en gemeenten.
- ◆ Zorg voor cohesion/verbinding onderling. Organiseer regelmatig bijeenkomsten en laat je gezicht zien bij door andere georganiseerde netwerkbijeenkomsten in de regio.
- ◆ Zorg dat je de landelijke ontwikkelingen vertaald naar je regio en je partners informeert.
- ◆ Blijf co-creëren met je stakeholders, blijf gedeeld eigenaarschap van het project als hoge prioriteit houden.
- ◆ Tip bij optimale verstandhouding tussen organisaties en dus gedeeld eigenaarschap/samenwerkingsgericht: blijf investeren in de relatie/onderlinge verstandhoudingen.
- ◆ Project van de lange adem. Veel randvoorwaarden zijn te realiseren alvorens kind en gezin daadwerkelijk ondersteund kunnen worden. Houd oog voor je successen. En stel je in op dat er tegenslagen gaan komen en het soms voelt als 1 stap naar voren en 2 achteruit.
- ◆ Bouw een kort-cyclische evaluatiestructuur in zodat je kunt inspelen op de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.

Net gestart?

Ben je net gestart als regionale coördinator KnGG? Lees dan het andere document 'leidraad regionalisering verkenningsfase'.

Een lijst met mogelijke werkzaamheden van de regionale coördinator KnGG t.o.v. de lokale projectleider KnGG vind je in de leidraad regionalisering verkenningsfase.

Wat kunnen wij vanuit JOGG betekenen in het proces van regionaliseren?

JOGG is kennispartner van gemeenten en regio's. Daarom kunnen we helpen bij het leggen van verbindingen met of tussen andere regio's die al regionaal actief zijn;

- ◆ Advisering over het proces om te komen tot regionale samenwerking en hoe regionale implementatie van meerwaarde is naast de lokale implementatie;
- ◆ Actieve bijdrage bij regio's door middel van bijvoorbeeld presentaties/bijeenkomsten;
- ◆ Deelname aan het leernetwerk (online en fysiek) voor regio-coördinatoren uit heel het land.